بەش........مێژوو......................

کۆلێژ.....ئاداب........................

زانکۆ .....زانکۆی سەلاحەددین.........................

بابەت ..... مەغۆل و ممالیك.........................

پەرتووکی کۆرس – (قۆناغی سێیەم / کۆرسی یەکەم)

ناوی مامۆستا م. شرمين كريم عبدالرحمان

ساڵی خوێندن: ٢٠٢٣/٢٠٢٤

پەرتووکی کۆرس
Course Book

١. ناوی کۆرس	
٢. ناوی مامۆستای بەر پرس	م.شرمین کریم عبدالرحمان
٣. بەش/ کۆلێژ	**ئاداب / مێژوو**
٤. پەیوەندی	ئیمێل:**sharmen.abdulrahman@su.edu.krd** ژمارەی تەلەفۆن (بەپەی ئارەزوو):
٥. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	**بۆ نموونە تیۆری: ٣ یەکە بابەت / مەغۆل و مەمالیك** **پراکتیک: تەنها بابەتەکە تیوریە**
٦. ژمارەی کارکردن	**بۆ نموونە تیۆری: ٣ یەکە بابەت / مەغۆل و مەمالیك** **پراکتیک: بابەتەکە تیوریە**
٧. کۆدی کۆرس	
٨. پرۆفایەلی مامۆستا	لێرە مامۆستای وانەبێژ پرۆفایەلێک دەنووسێت لەسەر ژیانی ئەکادیمی خۆی (تەنها ئەکادیمی) یان ئاماژە بە **Webpage, Blog, Moodle** دەکات
٩. وشە سەرەکیەکان	

١٠. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:
لێرە مامۆستای وانەبێژ باس لە کۆرسەکە دەکات بە شێوەیەکی گشتی کە پێویستە ئەم خاڵانەی خوارەوە بگرتەوە:

- **گرنگی خوێندنی کۆرسەکە (بابەتەکە)**
- **تێگەیشتنی چەمکی سەرەکی کۆرسەکە**

- **بنەما وبیردۆزی کۆرسەکە**
- **زانینی تەواو بە لایەنە گرنگیەکانی بابەتەکە**
- **زانین وتێگەیشتنی پێویست بۆ دابین کردنی هەڵی کار**

بایەتی (**مەغۆل و مەماليك**) یەکێکە لە بابەتە گرنگ و بایەخدارەکانی قۆناغی **سێیەمی گشتی** بەشی مێژووی زانکۆی سەلاحەددین، بۆ ساڵی خوێندنی (٢٠٢٣-٢٠٢٤) کەتیایدا تیشك دەخرێتە سەر بارودۆخی وڵاتی **مەغۆل و مەماليك** : لە ڕووی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و ئاینی و ڕۆشنبیری، لەگەڵ ئەوەشدا بایەخی زۆر بەلایەنی سیاسي ئەو سەردەمە دەدرێت تاوەکو قوتابی لەسایەی ئەو زانیاریانەی وەریدەگرێت بەرچاو روون و شارەزا بێت لەو سەردەمە مێژووییە، تاوەکو بتوانێ توێژینەوەی ئەکادیمی لەم سەدەمە مێژووییەدا ئامادە بکات، چونکە بابەتێکی گرنگە بەو پێیە شارستانی مەزنی لێوە هاتوتە ئارا، ئەمەش وایکردووە قوتابیان زۆر بەپەرۆشەوە لە گرنگی بابەتەکە بڕوانن و هەوڵبدەن زۆرترین زانیاری لەسەر چۆنیەتی وەرگرتنی دەسەڵات و گەشەسەندنی شارستانیەتەکانی ئەم وڵاتە بزانن.

١١. ئامانجەکانی کۆرس

١- شارەزابوون و ئاشنا بوونی قوتابیان بە مێژووی میسر لە کۆندا بەتایبەتی لەسەر لایەنەکانی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابووری .
٢-ئاشنا کردنی قوتابی بە گۆرانکاریانەی لە ئەنجامی سیاسەت و دەسەڵات فەرمانرەواکانەوە بوو بەهۆی گۆرانکاری لە دیمۆگرافیای میسر.
٣- چۆنیەتی پێکدادانی شارستانی ئەم دوو وڵاتە لەگەڵ وڵاتانی بێگانە و دەسەڵاتە زلهێزەکان .

١٢. ئەرکەکانی قوتابی

لێرە مامۆستا بەرپرسیارێتی قوتابی خوێندکار ڕووندەکاتەوە سەبارەت بە کۆرسەکە بۆ نموونە ئامادەبوونی قوتابیان لە وانەکاندا، لە تاقیکردنەوەکاندا، راپۆرت و ووتار نووسین... هتد.

پێویستە قوتابی ئامادەبێت لەسەرجەم وانەکان بەشێوەیەکی بەردەوام .

پێوستە قوتابی بەشداربێت لە وانەکان بەشێوەیەکی کردارەکی لەرێگای دەربرینی بیرو بۆچوونەکانی خۆی.

پێوستە لەسەر قوتابی ئامادەبێت بۆ تاقیکردنەوەی رۆژانەو تاقیکردنەوەی مانگانە بۆ دیاریکردنی ئاستی و کۆکردنەوەی نمرەی کۆششی کۆرسەکانی.

پێوستە لەسەر قوتابی لەو کۆرسدا ڕاپۆرت توێژینەوە بکات وەکو راهێنانێك بۆ قۆناغی کۆتایی ، چونکە لەوێدا توێژینەوەی دەرچون دەنوسێت.

١٣. ڕێگەی وانە ووتنەوە

لێرە مامۆستا ڕێگەی وانە ووتنەوە دەنووسێت، بۆ نموونە: داتاشۆ و پاوەرپۆینت، سەر تەختەڕەش، تەختەی سپی، سمارتبۆرد یان مەلزەمە... هتد.

لێرەدا مامۆستا هەموو رێگە و گشت هۆکارەکان دەگرێتە بەر لە پێناوی زیاتر ئاشنا کردنی قوتابی بە بابەتەکە هەر لە لەپێناو زیاتر مانەوەی زانیاری لەهزری قوتابیان و باشتر ئاشنابوونیان بەبابەتەکە وباشترە بەشێوەی پاوەربۆینت لەرێگەی داتاشۆ پێشکەش بکرێت لەگەڵ بەکارهێنانی پێنووس و تەختەنووس بۆ وشە نەناسراوەکان و ساڵەکان هەروەها بەکارهێناني نەخشە و فیلمی دۆکۆمێنتی پێویستە سودی لێوەربگرێت.

١٤. سیستەمی هەڵسەنگاندن

لێرە مامۆستا جۆری هەڵسەنگاندن (تاقیکردنەوەکان یان ئەزموونەکان) دەنووسێت بۆ نموونە تاقیکردنەوەی مانگانە، کویزەکان، بیرکردنەوەی ڕەخنەگرانە (پریزەنتەیشن)، ڕاپۆرت نووسین، ووتار نووسین یان ئامادەنەبوونی خوێندکار لە پۆلدا...هتد. ئامانە چەند نمرەی لەسەردەبێت و مامۆستا چۆن نمرەکان دابەشدەکات؟

لەم بابەتەدا هەڵسەنگاندنی مامۆستا وەستاوە لەسەر ئەم پۆەرانەی خوارەوە :

١_ تاقیكردنەوەكانی مانگانەو كویزەكان (٣٠) نمرەی بۆ تەرخانكراوە .

٢_ نوسینی راپۆرت و توێژینەوە (٥) نمرەی بۆ تەرخانكراوە

٣_ چالاكی و ئامادەبوونی كردارەكی قوتابیش لەناو هۆڵی خوێندن (٥) نمرەی بۆ تەرخانكراوە . بەو هەلسەنگاندنەش (٤٠) نمرەی كۆششی كۆرس بۆ قوتابی دەردەچێت .

٤–تاقیكردنەوەی كۆتایی كۆرس لەسەر ٦٠ نمرە دەبێت.

١٥. دەرئەنجامەكانی فێربوون

پڕكردنەوەی ئەم خانەیە زۆر گرنگە، مامۆستا دەرئەنجامەكانی فێربوون دەنووسێت. بۆ نموونە: ڕوونی ئامانجە سەرەكیەكانی كۆرسەكە (بابەتەكە) بۆ خوێندكار

گونجاندنی ناوەڕۆكی كۆرسەكە بە پێویستی دەرەوە و بازاڕی كار

قوتابی چی نوێ فێردەبێت لە ڕێگەی پێدانی ئەم كۆرسەوە؟

بەو پێیەی بابەتەكەی ئێمە تایبەتە بە زانستە مرۆڤایەتیەكان و بابەتێكی تیرۆیە هێندە وابەستە نیە بە بازاری كارەوە ، بەلام لە هەمان كاتدا لەو كورسە قوتابی فێر دەبی چۆن بەدواداچون و توێژینەوە بكات ، هەروەها ئاشنا دەبێ بە مێژووی مەغۆل و مەمالیك و پەرەسەندنەكانی، هاوكات بەدیارختنی خستنی لایەنی شارستانیەتی و سیاسی ئەو ولأتانە و كاریگەریەكانیان لەسەر ئێستا.

لەلایەكی دیكەشەوە وا لە قوتابیان بكرێت كە چۆن بتوانن هەڵسەنگاندن بۆ ئەو مێژووە بكەن و چۆن مامەڵە لەگەڵ سەرچاوەكان بكەن و لایەنی زانستی و بیرورا جیاوازەكان دەربارەی مێژووی ئەو ولأتە شیبكەنەوە.

١٦. لیستی سەرچاوە

- سەرچاوە بنەڕەتیەكان
- سەرچاوەی سوودبەخش
- گۆڤار و ریڤیوو (ئینتەرنێت)

- **سەرچاوە بنەرەتیەكان**
- الجزجاني : جامع التواريخ
- الهمداني : جامع التواتريخ
- الكاشاني تاريخ اوليجايتو
- عبدالله الشيرازي: تاريخ وصاف – وصاف الحضرة
- عطا ملك الجويني : تاريخ فاتح العالم
- ابن الاثير كامل في التاريخ
- سبط ابن الجوزي: الرأة الزمان في تواريخ الاعيان
- العيني : عقد الجمان
- قلقشندي صبح الاعشي
- ابن تغري بردي : نجوم الزاهرة
- **<u>سەرچاوە كوردییەكان</u>**

سيد باز العريني : **مێژووی مەغۆل**

فؤاد عبدالمعطي الصياد: مەغۆل

محمد سوهیل تەقوش **مێژووی مەغۆل و تەتار**

ئاریاس **پۆلا: مەغۆل**

ناوی مامۆستای وانەبێژ	۱۷. بابەتەکان
ناوی مامۆستا وەک: ۳ کاتژمێر ۲۰۲٤/۱/٥	لێرە مامۆستای وانەبێژ ناونیشانی هەموو ئەو بابەتانە دەنووسێت کە بەنیازە بیڵێتەوە لە تێرمەکە. هەروەها کورتەیەک لە ئامانجی هەر یەک لە بابەتەکان وبەروار وکاتی وانەکە دەنووسێت. هەر تێرمێک لە ١٦ هەفتە کەمتر نەبێت. **هەفتەی یەکەم:** **ناساندنی سەرچاوەکان** **بنەچەی مەغۆل** **لایەنی سەربازی** **هەفتەی دووەم لایەنی کۆمەلاتیەتی** **هەفتەی سێیەم:** **یەکخستنی هۆزەکان و بە خانبوونی جەنگیز خان** **هەفتەی چورامەم:** **هەوڵە فراوانخوازەییەکانی مەغۆل لە هەردوو بەری رۆژهەلات و رۆژئاوا** **هەفتەی پێنجەم:** **رەوشی جیهانی ئیسلامی بەر لە هاتنی مەغۆل** **هەفتەی شەشەم** **دەوڵەتی عەباسی و هاتنی شالاوی مەغۆل** **هەفتەی حەوتەم:** **کۆتایی هاننی خەلافەت هۆکار و ئەنجامەکانی** **هەفتەی هەشتەم:** **هەنگاوی مەغۆل بۆ سەر هەولیر و شام و شەری عەین جالوت ٦٥٨ك** **هەفتەی نۆیەم:** **مەمەاليك و رەگو ريشەيان** **هەفتەی دەیەم:** **دامەزراندی دەوڵەتی مەمالك** **هەفتەی یازدەم :** **دەوڵەتی مەمالکی بەحری مەغۆل** **هەفتەی دوازدەم:** **مەمەالیکی بەحری و زیندوو کردنەوەی خەلافەتی عەباسی**

مەمەالیکی بەحری و سەلیبیەکان **هەفتەی سێزدەیەم:** **مەمەلیکی چەرکەسی یاخود بورجی گواستنەوەی دەسەلات بۆیان** **هەفتەی چواردەهەم** **دیارترین سوڵتانەکانی مەمالیکی چەرکەسی** **هەفتەی پازدەهەم:** **پەیوەندی مەمالیکی بورجی لەگەڵ عوسمانیەکان** **هەفتەی شازدەهەم:** **پەیوەندی مەمالیکی بورجی لەگەل تەیمور لەنگ**	
١٨. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت)	
لێرە مامۆستای وانەبێژ ناونیشانی هەموو ئەو بابەتە پراکتیکانە دەنووسێت کە بەنیازە بیڵێتەوە لە تێرمەکە. هەروەها کورتەیەک لە ئامانجی هەر یەک لە بابەتەکان وبەروار وکاتی وانەکە دەنووسێت. **وانەکان لە بەشەکەی ئێمە زارەکین و وانەی پراکتیکی کەمە بەلآم هەندێ جار بە وێنەو ڤیدیۆی دیکۆمێنتاری شتەکان بۆ قوتابیان روون دەکرێتەوە**	

١٩. تاقیکردنەوەکان

١. دارشتن: لەم جۆرەتاقیکردنەوەیە پرسیارەکان زۆربەی بە وشەی وەک روون بکەوە چۆن...؟ هۆکارەکان چی بوون...؟ بۆچی...؟ چۆن...؟ دەستپێدەکات.
لەگەڵ وەڵامی نموونەییان
نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت

٢. راست وچەوت: لەم جۆرە تاقیکردنەوەیە رستەیەکی کورت دەربارەی بابەتێک دەستەبەردەکرێت وپاشان قوتابی بە ڕاست یان چەوت دادەنێت.
نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت.

٣. بژاردەی زۆر: لەم جۆرە تاقیکردنەوەیە ژمارەیەک دەستەواژە دەستەبەردەکرێت لە ژێر رستەیەک وپاشان قوتابیان دەستەواژەی راست هەڵدەبژێرێت. نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت.

١- **هۆ :** هۆکاری هاتني مةغۆل **بۆ جیهانی ئیسلامی؟**

هۆکاری هۆکارەکانی لە ناوچوونی خەلافەتی عەباسی؟

٢- **باسکردن:** باس لة هةولأةكاني تيمؤجين بكة بؤ دامةزراندني دةولأةتي مةغؤلي؟

٣- **هەڵسەنگاندن: هەوڵەکانی هۆلاکۆ لە گرتنی بەغدا چۆن هەڵدەسەنگێنی؟**

٤- **تایبەتمەندی:** باس لە تايبەتمەندييەكانى مةماليكةكان بكة.

٥- **بەراورد:** بةراوردي مةغۆل **و سەلیبیەکان لە پەیوەندیان لەگەل مەمالیك؟.**

٦- **ئەمانە بناسێنە:**

تیمۆجین، هۆلاکۆ ، تۆمان ، سەیفەدین قوتز، ئەشرەف خەلیل.
٢٠. تێبینی تر لێرە مامۆستای وانەبێژ دەتوانێت تێبین وکۆمەنتی خۆی بنوسێت بۆ دەوڵەمەندکردنی پەرتووکەکەی.
٢١. پێداچوونەوەی هاوەڵ ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاوەڵێکی ئەکادیمیەوە سەیر بکرێت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و جەندووشەیەک بنووسێت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات. هاوەڵ ئەو کەسەیە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبێت پلەی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت.